

(/)

TÜRKLİM
MELEK ŞEVVAL DEMİRSOY

MELEK ŞEVVAL DEMİRSOY / TÜRK P&I SİGORTA, HASAR UZMANI

KÜRESEL TİCARETİN KORUYUCULARI: LİMAN GÜVENLİĞİ ve ISPS KODU UYGULAMALARI

Küresel ticaretin temel taşı, deniz yoluyla yapılan taşımacılıktır. Dünya ticaretinin büyük bir kısmı deniz yoluyla gerçekleştirilirken, limanlar bu taşımacılığın merkezi noktalarını oluşturur. Ancak, bu kritik noktalar yalnızca ticaretin yapıldığı yerler değil, aynı zamanda bir dizi güvenlik tehdidiyle karşı karşıya kalan alanlardır. 11 Eylül 2001'deki terör saldırıları, denizcilik güvenliğini dünya genelinde köklü bir biçimde değiştirmiştir. Bu saldırılar, uluslararası güvenlik protokollerinin yeniden şekillenmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu bağlamda, 2004 yılında yürürlüğe giren ISPS (International Ship and Port Facility Security) Kodu, denizcilik güvenliğini artırmaya yönelik en önemli düzenlemelerden biri olmuştur. ISPS Kodu, limanlar ve gemiler arasındaki güvenlik boşluklarını kapatmayı, küresel ticaretin aksamadan devam etmesini sağlamayı amaçlar.

Bu yazıda, ISPS Kodu'nun küresel ticaretin güvenliği üzerindeki etkilerini, liman güvenliği için getirilen yeni uygulamaları, MARSEC seviyelerinin nasıl çalıştığını ve alınan güvenlik önlemlerinin etkinliğini detaylı bir şekilde inceleyeceğiz.

ISPS Kodu: Tanımı ve Küresel Liman Güvenliğindeki Rolü

ISPS Kodu, Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) tarafından 2002 yılında kabul edilmiş ve 2004 yılında yürürlüğe girmiştir. Amaç, deniz taşımacılığı sırasında karşılaşılan güvenlik risklerini minimize etmek ve bu risklere karşı hazırlıklı olmaktır. Kodu'nun temel hedefi, küresel deniz taşımacılığı yoluyla yapılan ticaretin kesintisiz ve güvenli bir şekilde sürdürülmesini sağlamaktır. ISPS Kodu, limanların güvenliği için yeni düzenlemeler getirirken, gemilere de özel yükümlülükler getirmiştir. Bu sayede, hem limanlar hem de gemiler karşılaştıkları tehditlere karşı daha güçlü güvenlik önlemleri almak zorunda kalmaktadır.

ISPS Kodu'nun Temel İlkeleri

ISPS Kodu'nun temelinde, liman güvenliğini sağlamak için belirlenen birkaç ana ilke bulunmaktadır:

1. Gemi Güvenlik Planı (SSP): ISPS Kodu, her geminin kendine özgü güvenlik planları hazırlamasını zorunlu kılar. Bu plan, gemi personelinin güvenliğini sağlamak, gemiye yönelik tehditlere karşı hazırlıklı olmak ve gemi operasyonlarını güvenli bir şekilde yürütmek için gereklidir. Gemi güvenlik planları, potansiyel tehlikelere karşı alınacak önlemleri belirler ve güvenlik açıklarının önüne geçilmesine yardımcı olur.

2. Liman Tesisi Güvenlik Planı (PFSP): Limanlar için de özel güvenlik planları hazırlamak zorunludur. PFSP, her limanın özgün koşullarına ve güvenlik ihtiyaçlarına göre oluşturulur. Bu planlar, limanda gerçekleştirilen operasyonların güvenliğini sağlamak, personelin eğitimi ve güvenlik denetimlerini düzenlemek gibi unsurlar içerir. Liman güvenlik planları, her liman tesisi için önemli bir referans dokümandır.

3. Tehdit Seviyeleri: ISPS Kodu, limanlar ve gemiler için üç güvenlik seviyesi belirler. Bu seviyeler, karşılaşılan tehditlerin ciddiyetine göre güvenlik önlemlerinin ne ölçüde sıkı olacağına karar verir. Bu tehdit seviyeleri, dünya genelindeki limanların güvenlik uygulamalarını uyumlu hale getirir ve gerekli önlemlerin hızlıca devreye sokulmasını sağlar.

MARSEC Seviyeleri: Liman Güvenliği İçin Kritik Bir Değerlendirme Aracı

MARSEC, "Maritime Security" (Denizcilik Güvenliği) teriminin kısaltmasıdır. MARSEC seviyeleri, limanların ve gemilerin karşılaştığı güvenlik tehditlerinin ciddiyetine göre belirlenir. Bu seviyeler, güvenlik önlemlerinin sıklığını ve alınacak ek tedbirleri belirler. MARSEC seviyelerinin etkin bir şekilde uygulanması, dünya çapındaki limanlarda uyumlu güvenlik önlemlerinin alınmasına yardımcı olur.

MARSEC Seviyelerinin Önemi

1 MARSEC Seviye 1: Normal güvenlik seviyesi. Bu seviyede, günlük operasyonlar ve güvenlik önlemleri standart seviyede devam eder. Bu seviyede genellikle rutin güvenlik kontrolleri ve izleme faaliyetleri yapılır. Bu aşamada, tehditlerin varlığı fark edilmez.

2. MARSEC Seviye 2: Artan güvenlik seviyesi. Tehditlerin arttığı durumlarda, limanlarda güvenlik önlemleri sıkılaştırılır. Bu seviyede, daha sıkı denetimler yapılır ve personel üzerinde kimlik kontrolleri artırılır. Ekstra güvenlik taramaları, potansiyel tehditlerin daha net bir şekilde tespit edilmesine olanak tanır.

3. MARSEC Seviye 3: En yüksek güvenlik seviyesi. Bu seviyede, en acil güvenlik tehditlerine karşı alınan önlemler en yüksek düzeyde olur. Tüm liman faaliyetleri ve personel en yüksek güvenlik önlemleriyle denetlenir. Bu aşama, tehlikenin çok büyük olduğu durumlarda devreye girer.

MARSEC seviyelerinin uygulanması, limanların karşılaştıkları tehditleri değerlendirerek uygun güvenlik önlemlerini almalarına olanak tanır. Tehdit seviyesi ne kadar artarsa, alınacak güvenlik önlemleri de o kadar ciddi hale gelir.

Liman Güvenliği: Karşılaşılan Riskler ve Tehditler

Limanlar, küresel ticaretin temel noktalarından biri olduklarından, pek çok farklı tehdit ile karşı karşıya kalabilirler. Limanların güvenliğini sağlamak için bu tehditlerin iyi anlaşılması gereklidir. Limanlar karşılaştıkları tehditleri önceden belirleyip buna göre güvenlik önlemleri almalıdırlar.

1. Terörizm: Limanlar, stratejik hedefler oldukları için terörist saldırılara karşı savunmasız olabilirler. 11 Eylül saldırıları sonrası limanlar üzerinde gerçekleştirilen güvenlik önlemleri önemli ölçüde artırılmıştır. Limanlardaki güvenlik taramaları, terörist eylemleri engellemek için kritik öneme sahiptir.

2. Siber Saldırıları: Günümüzde modern limanlar, dijital altyapılar üzerinden yönetilmektedir. Siber saldırılar, limanların işleyişini durdurabilir, büyük ekonomik kayıplara neden olabilir ve güvenlik açıkları yaratabilir. Bu nedenle, limanlarda siber güvenlik önlemleri büyük bir öncelik taşır.

3. Kaçakçılık ve İnsan Ticareti: Limanlar, yasadışı faaliyetlerin merkezi haline gelebilir. Kaçakçılık, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı gibi yasa dışı faaliyetler limanlar aracılığıyla yayıldığı için bu tür tehditlere karşı güvenlik önlemleri alınması gereklidir.

4. Çevresel Tehditler: Limanlar, doğal afetler, çevre kirliliği ve diğer çevresel tehditlere karşı korunmalıdır. Bu tehditler liman operasyonlarını aksatabilir ve ciddi felaketlere yol açabilir.

Limana Güvenliği İçin Alınabilecek Önlemler

Limana güvenliği, küresel ticaretin aksamadan sürdürülebilmesi için kritik bir faktördür. ISPS Kodu, limana güvenliğinin sağlanması için dünya genelinde belirlenen standartları içermekle birlikte, her limana tesisinin kendi koşullarına göre belirli güvenlik önlemleri alması gerekmektedir. Alınabilecek önlemler, çeşitli aşamalarda ele alınabilir:

1. Fiziksel Güvenlik Önlemleri

Fiziksel güvenlik önlemleri, limanlardaki potansiyel tehditleri engellemek için en temel yöntemlerden biridir. Bunlar, limanın çevresinde uygulanan güvenlik bariyerleri, güvenlik duvarları ve kontrollü giriş çıkış noktaları gibi unsurları içerir. Ayrıca:

- **Güvenlik noktaları ve bariyerler:** Liman girişlerinde güvenlik kontrol noktaları kurularak, yalnızca yetkilendirilmiş kişilerin ve araçların girmesi sağlanabilir. Bu noktalar, araçların ve personelin kimliklerinin doğrulanması ve potansiyel tehlike oluşturabilecek maddelerin tespiti için kullanılabilir.
- **İzleme ve kontrol sistemleri:** CCTV kameralar, güvenlik personelinin her an limanın çeşitli bölgelerini izlemelerini sağlar. Bu kameralar, yalnızca suç öncesi değil, suç anı ve sonrası da izlenebilecek şekilde çalışmalıdır.
- **Erken uyarı sistemleri:** Liman çevresinde çeşitli sensörler yerleştirilerek, izinsiz girişler veya olağandışı hareketlilik tespit edilebilir. Bu sensörler, alarm vererek güvenlik personelinin uyarır.

2. Erişim Kontrol Sistemleri

Erişim kontrol sistemleri, limana giriş çıkışları denetlemek için gereklidir. Bu sistemler, sadece yetkilendirilen kişilerin, araçların ve yüklerin limana girmesini sağlar:

- **Biyometrik sistemler:** Parmak izi, retina taraması veya yüz tanıma gibi biyometrik doğrulama sistemleri, güvenliği önemli ölçüde artırır. Bu sistemler, yalnızca doğru kimlik bilgilerine sahip kişilerin liman alanlarına girmesini sağlar.
- **Akıllı kartlar ve RFID sistemleri:** Liman çalışanları, ziyaretçiler ve yükler için RFID etiketleri veya akıllı kartlar kullanılabilir. Bu kartlar, giriş noktalarında okunduğunda, kişilerin veya yüklerin doğrulanmasını sağlar.
- **Yük denetim noktaları:** Limanlarda taşınan yüklerin de güvenli bir şekilde denetlenmesi gerekir. Yükler, tarama cihazları veya X-ray makineleri ile incelenebilir. Bu, yasa dışı maddelerin limana girişini engeller.

3. Eğitim ve Personel Eğitimi

Limana güvenliğinin başarılı olabilmesi için güvenlik personelinin eğitimi hayati öneme sahiptir. Personelin olası tehlikelere karşı hızlı ve etkili tepki verebilmesi gerekir:

- **Acil durum eğitimi:** Liman personeli, her türlü acil durum senaryosuna karşı eğitilmelidir. Bu eğitimler, terör saldırıları, yangınlar, doğal afetler veya siber saldırılar gibi durumları kapsmalıdır. Personel, bu tür olaylarda nasıl hareket etmeleri gerektiği konusunda tatbikatlarla eğitim almalıdır.
- **Farkındalık eğitimleri:** Liman çalışanları, güvenlik tehditleri ve siber saldırılar hakkında bilgilendirilmelidir. Bu eğitimler, kişilerin potansiyel tehditleri fark etmelerini, şüpheli durumları rapor etmelerini ve doğru güvenlik prosedürlerini takip etmelerini sağlar.

4. Teknolojik Çözümler ve İzleme Sistemleri

- **Radar ve sonar sistemleri:** Limanların deniz tarafı da tehditlere açıktır. Radyo dalgalarıyla çalışan radarlar, limanın etrafındaki deniz alanını izleyerek, şüpheli gemi hareketlerini tespit eder. Benzer şekilde, sonar sistemleri su altındaki tehditleri izler ve kaydedebilir.
- **Siber güvenlik önlemleri:** Limanlar, dijital altyapılara sahip olduklarından, siber saldırılara karşı da korunmalıdır. Liman operasyonlarını yöneten yazılımlar, hacker saldırılarına karşı güvenli olmalıdır. Ayrıca, limanlarda veri güvenliği sağlamak için güçlü şifreleme sistemleri, anti-virüs yazılımları ve güvenlik duvarları kullanılmalıdır.

5. Yasal Düzenlemeler ve Uluslararası Standartlar

Limanlar, yalnızca yerel değil, uluslararası güvenlik standartlarına uymak zorundadır. Bu nedenle, ISPS Kodu gibi uluslararası düzenlemelere tam uyum sağlanmalıdır:

- **ISPS Kodu Uygulaması:** Limanlar, ISPS Kodu kapsamında belirlenen güvenlik protokollerini takip etmelidir. Kodu, güvenlik planlarının hazırlanmasını, tehdit değerlendirmelerini, güvenlik denetimlerinin yapılmasını ve güvenlik personelinin eğitimini içerir.

· **Uluslararası iş birliği:** Liman güvenliği, sadece yerel bir mesele değildir. Birçok liman, küresel tehditlere karşı birlikte çalışır. Limanlar arasındaki bilgi paylaşımı, güvenlik tehditlerine hızlı tepki verilmesini sağlar.

Sonuç: Liman Güvenliğinin Küresel Ticaret İçin Önemi

Limanlar, dünya ticaretinin belkemiği olup, küresel ekonominin sürdürülebilirliği için kritik öneme sahiptir. Güvenli limanlar, küresel ticaretin aksamadan devam etmesini, ürünlerin zamanında ve güvenli bir şekilde taşınmasını sağlar. Ancak, limanlar sürekli olarak çeşitli güvenlik tehditleriyle karşı karşıyadır. Bu tehditler, terörizm, kaçakçılık, siber saldırılar ve doğal afetler gibi çok çeşitli unsurlardan kaynaklanabilir.

ISPS Kodu, liman güvenliğini sağlamak için belirlenen en önemli düzenlemelerden biridir. Kodu'nun uygulanması, limanların küresel güvenlik standartlarına uygun hale gelmesine yardımcı olur ve dünya genelindeki ticaretin güvenliğini artırır. Ancak, sadece yasal düzenlemelerle değil, aynı zamanda gelişen teknolojiler ve insan faktörüyle desteklenen bir güvenlik altyapısının oluşturulması gerekmektedir.

Teknolojik yenilikler, liman güvenliğini önemli ölçüde güçlendirmiştir. Radarlar, biyometrik kimlik doğrulama sistemleri ve siber güvenlik önlemleri gibi çözümler, limanların daha etkin bir şekilde korunmasını sağlar. Bunun yanında, personel eğitimleri ve uluslararası işbirliği, tehditlerin hızlı ve etkili bir şekilde ortadan kaldırılmasında kritik rol oynar.

Sonuç olarak, liman güvenliği yalnızca bir yasal zorunluluk değil, aynı zamanda küresel ticaretin kesintisiz bir şekilde sürdürülmesinin anahtarıdır. Limanların güvenliğini sağlamak için alınan önlemler, hem yerel hem de küresel güvenliği sağlamada önemli bir işlev görmektedir. Bu nedenle, liman güvenliğine yapılan yatırımlar, sadece bireysel limanlar için değil, dünya ekonomisinin geleceği için de son derece önemlidir.

KAYNAKÇA

1. International Maritime Organization (IMO). (2004). International Ship and Port Facility Security (ISPS) Code. IMO.

o Bu kaynak, ISPS Kodunun içeriği ve uygulanması hakkında detaylı bilgi sağlar. ISPS Kodu, liman güvenliği konusunda küresel olarak kabul edilen en önemli düzenlemelerden biridir.

2. Baker, S. (2013). Port Security Management. CRC Press.

o Liman güvenliği yönetimi üzerine kapsamlı bir kitap. Liman güvenliği uygulamaları ve önlemleri üzerine geniş bir literatür sunar.

3. Witt, A. (2012). Security in the Maritime Industry. Routledge.

o Bu eser, denizcilik endüstrisinde güvenlik önlemleri ve tehditler hakkında kapsamlı bir değerlendirme sunar. Liman güvenliğinin teknik ve yönetsel boyutlarını ele alır.

4. Chin, T. W. (2004). Port Security: A Strategic Approach to Improving Safety and Security. Naval Postgraduate School, Monterey.

o Bu tez, liman güvenliğini artırmaya yönelik stratejik bir yaklaşımı ele almaktadır ve ISPS Kodu'nun uygulanmasını tartışır.

5. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2011). Container Security Initiative: Enhancing the Security of International Trade. UNODC.

o Uluslararası konteyner taşımacılığı güvenliği üzerine bir rapordur. Limanlarda güvenlik tehditlerini engellemek için alınabilecek önlemleri detaylandırır.

6. International Maritime Bureau (IMB). (2020). Piracy and Armed Robbery Against Ships Annual Report. IMB.

o Bu rapor, denizcilik güvenliğine yönelik tehditleri ve limanların karşılaştığı güvenlik risklerini ele alır.

7. Abrahamsson, M., & Johansson, P. (2009). Port Security: A Review of the International and National Regulations. Maritime Policy & Management, 36(2), 165-180.

o Uluslararası ve yerel güvenlik düzenlemelerini karşılaştıran bir makale. Liman güvenliğine ilişkin yasal düzenlemeler üzerine derinlemesine bir inceleme yapar.

8. Molenaar, E. J., & White, D. (2005). Maritime Security and the Law of the Sea. Brill.

o Deniz güvenliği ve deniz hukukunu ele alan bir kitap. Liman güvenliği ile ilgili hukuki düzenlemeleri ve pratikleri tartışır.

9. United States Coast Guard (USCG). (2017). Port Security Assessment Guidelines. USCG.

o Amerikan Sahil Güvenliği tarafından yayımlanan bu kılavuz, liman güvenliği değerlendirmeleri için temel bir kaynaktır.

ADRES

Merdivenköy Mah. Nur Sk.
Business İstanbul Sitesi A Blok No:1A
34732 Kadıköy, İstanbul

MAIL

info@turklim.org (mailto:)
reklam@turklim.org ()

TELEFON

T. +90 (216) 455 71 02 - 03 (tel:+90216455710203)